GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 202. *Marțĭ, Mercurĭ 16 (28) Septemvre.* **1887.**

Brașovŭ, 15 Septemvre 1887.

Cu ḍiua de astăḍĭ se încheiă terminulŭ stabilitŭ în constituțiunea bulgară pentru începerea alegerilorŭ deputațilorŭ Sobraniei. In curêndŭ vomŭ afla dér resultatulŭ nouĕlorŭ alegerĭ, cu carĭ se începe o nouă fasă în afacerea încurcată bulgară.

Cercurile guvernamentale din Sofia nutrescŭ marĭ speranțe, că prin paciență le va succede a delătura cu încetulŭ tóte greutățile și că alegerile se vorŭ săvêrși în tótă liniștea și cu totulŭ în favórea lorŭ. Décă este adevĕratŭ, că aderenții lui Țancovŭ și ai lui Karavelov arŭ fi declaratŭ, că în împrejurările actuale ei nu potŭ lua parte la alegerĭ, atuncĭ în adevĕrŭ guvernulŭ prințului de Coburg are sorțĭ de a dobêndi o maioritate însemnată în Sobraniă, dér în casulŭ acesta vorŭ deveni ilusorie speranțele într'o apropiată aplanare a greutățilorŭ.

Câtŭ pentru decursulŭ liniștitŭ alŭ alegerilorŭ n'a fostŭ tocmai de bunŭ augurŭ adunarea cea mare electorală ținută Sâmbătă în Sofia. Ministrulŭ-președinte Stambulov a ținutŭ în acéstă adunare unŭ discursŭ fórte frumosŭ, cu tóte aceste însĕ alegĕtorii nu s'au putută înțelege asupra candidatului și așa s'a terminatŭ adunarea fără a fi făcutŭ nicĭ o ispravă. Décă în capitala țĕrii și în fața miniștrilorŭ alegĕtorii bulgarĭ se înțelegŭ așa de greu, atuncĭ cum va fi în provinciă, unde ei vorŭ fi mai puținŭ controlațĭ și înfluințațĭ?

Orĭ care ar fi insĕ resultatulŭ alegerilorŭ bulgare, elŭ nu este decisivŭ pentru viitórea resolvare a cestiunei bulgare. Acéstă atêrnă aḍĭ mai multŭ ca vre-odată dela atitudinea Rusiei și a celorlalte puterĭ.

Acum se aștéptă cu nerăbdare hotărîrile definitive ce le va lua Pórta, căreia i s'a lăsatŭ în sarcină sĕ ia inițiativa pentru stabilirea unei înțelegerĭ între puterile semnatare, după ce Germania a refusatŭ de a mijloci acéstă înțelegere.

Rusia, se asigură, face mare presiune asupra Pórtei, și o amenință chiar cu esecuțiunea despăgubirei de rĕsboiu, ce-o datoréză acéstă imperiului nordicŭ, la casŭ când ar mai trăgăna lucrurile și nu ar face o propunere puterilorŭ semnatare în sensulŭ dorințelorŭ rusescĭ. O scire mai nouă din Sofia ne spune, că în urma acestorŭ stăruințe ale cabinetului din St.-Peterburg, Pórta s'ar fi decisŭ a-i face pe voiă, învoindu-se la planulŭ trimeterei unei comisiunĭ mixte ruso-turcescĭ la Sofia. „Agenția Reuter" anunță, că Pórta a adresatŭ în privința acéstă la Petersburg o notă oficială și o comunicare oficiósă.

In Sofia se respândise Dumineca trecută faima, că între Turcia și Rusia s'a stabilitŭ o înțelegere definitivă privitóre la soluțiunea crisei bulgare. Mai multe ḍiare publică chiar punctele acestei convențiunĭ, care va fi propusă spre primire de cătră cabinetulŭ Sultanului puterilorŭ semnatare.

Cele mai principale puncte ale memoratei convențiunĭ se ḍice că suntŭ următórele: 1. Se va trimite unŭ comisarŭ turcescŭ și unulŭ rusescŭ în Bulgaria, avêndŭ ambii acelașĭ rangŭ. 2. Prințulŭ Ferdinand de Coburg sĕ părăséscă țéra. 3. Se va alcătui unŭ guvernŭ energicŭ, care va avé sĕ ordoneze nouĕ alegerĭ și pe basa acestora se va conchiăma o nouă Sobraniă.

Turcia și Rusia, se asigură, ar fi mai convenitŭ ca la casŭ când prințulŭ Coburg nu s'ar supune poruncei Sultanului ca sĕ părăséscă țéra, porturile bulgare vorŭ fi blocate. Corăbii de rĕsboiu rusescĭ vorŭ bloca pe Dunăre și pe Marea Négră orașurile de portŭ bulgare. Décă Austro-Ungaria nu ar voi sĕ ia parte la acéstă blocare, va fi provocată Serbia, ca sĕ închiḍă granița printr'unŭ cordonŭ, ér granița Rumeliei și a Macedoniei o va închide Turcia.

Se vorbesce, că Francia și chiar și Germania arŭ fi primitŭ deja în principiu punctele de mai susŭ ale convenției turco-rusescĭ.

Alte ḍiare raportéză numai că Turcia ar fi cerutŭ Rusiei sĕ modifice încâtva propunerile sale, ca sĕ pótă fi primite de cătră puterĭ, ér în Sofia se lățise alaltaerĭ faimă, că Germania, Rusia, Francia și Turcia s'au înțelesŭ sĕ se trimétă în Bulgaria unŭ regentŭ pe timpŭ de trei lunĭ.

Faimele aceste, décă și nu se vorŭ adeveri, dovedescŭ celŭ puținŭ, că puterile negociéză mereu între sine cu scopŭ de a afla unŭ modŭ de soluțiune alŭ încurcăturei bulgare, dér mai dovedescŭ afară de acésta, că înțelegerea dintre puterĭ devine pe ḍi ce merge mai grea.

Resultatulŭ tuturorŭ încercărilorŭ de până acum ale diplomației se póte resuma în urmatórele cuvinte: Puterile amână mereu soluțiunea crisei bulgare de frică ca sĕ nu isbucnéscă crisa europénă. Dér, vorba Românului, de ce se temŭ nu vorŭ scăpa.

Maiestatea Sa în Clușiu.

Vinerĭ în 11 Septemvre n. Maiestatea Sa monarchulŭ a primitŭ în Clușiu diferitele deputațiunĭ ardelene ce i s'au presentatŭ.

Deputațiunea bisericei române greco-orientale a fostŭ condusă de *I. P. S. Sa Metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ*, care a salutatŭ pe M. Sa *în limba ungurescă* astfelŭ:

Maiestate imperială și regală apostolică, preaîndurate Dómne!

Preoțimea părților nordice ale archidiecesei române greco-orientale din Transilvania dimpreună cu cea din învecinata diecesă a Aradului, representată de noi, profită cu fierbinte dorință de ocasiunea ca sĕ esprime ca stimă plină de devotamentŭ în fața Maiestății Vóstre, și în numele credincioșilorŭ încredințațĭ conducerii lorŭ, neschimbata credință și alipire cătră Tronulŭ strălucitŭ alŭ Maiestății Vóstre, preaînduratului nostru Domnŭ și Rege, și cătră iubita nóstră patriă.

Aicĭ, în capitala părțilorŭ ardelene, cultivarea comună, mai alesŭ progresulŭ uimitorŭ pe terenulŭ sciinței, alŭ artei și alŭ industriei, care în prima liniă părintescii purtări de grije a Maiestății Vóstre își mulțumesce avêntulŭ îmbucurătorŭ, ne servesce și nouĕ dreptŭ imboldŭ sĕ atragemŭ din ce în ce mai multŭ în general le nisuințe culturale pe poporulŭ de naționalitate românéscă încredințatŭ sufletescii nóstre purtărĭ de grije, dér în urma împregiurărilorŭ vitrege înapoiatŭ în cultură, și pe lângă aceea, că ținemŭ viuă și desvoltămŭ în elŭ consciința străbunei religiunĭ și naționalitățĭ, sĕ cultivămŭ și virtuțile adevĕratului patriotismŭ; ér în acéstă chemare a nóstră ne îmbărbătămŭ din grația părintéscă a Maiestății Vóstre, care totdéuna s'a manifestatŭ în ceea ce privesce bunăstarea morală și materială a supușilorŭ sĕi de deosebită religiune și naționalitate.

In timpulŭ fericitórei presențe a Maiestății Vóstre, ca supușĭ fidelĭ, serbămŭ dimpreună cu concetățenii noștri, cu carĭ dorimŭ sĕ trăimŭ în iubire și în înțelegere frățéscă, o serbare de bucuriă, și dreptŭ esprimare a acestei bucurii, — recomandêndŭ biserica nóstră în grația preaînaltă a Maiestății Vóstre, — din adênculŭ inimii nóstre ne rugămŭ pentru viéța rĕspânditóre de grațiă a Maiestății Vóstre, strigândŭ în iubita limbă maternă a poporului nostru: Sĕ trăiéscă Maiestatea Sa preagrațiosulŭ nostru Monarchŭ.

Cele șépte vorbe din urmă le-a rostitŭ românesce.

La acéstă salutare Maiestatea Sa a rĕspunsŭ totŭ în ungurescĕ următórele:

Primescŭ cu bucuriă omagiile preoțimei române greco-orientale și Vĕ încredințezŭ, că biserica D.-Vóstrĕ póte totdéuna sĕ conteze pe protecția mea eficace.

Privescŭ fără de repulsiune, décă supușii mei de deosebită religiune și naționalitate se alipescŭ cătră religiunea și naționalitatea lorŭ și legile esistente lasă destulŭ terenŭ pentru desvoltarea acestorŭ interese, — dér totŭ ast-felŭ dorescŭ, ca orĭ-și-ce confesiune, fără deosebire de naționalitate, ținêndu-se departe de orĭ-și-ce agitațiunĭ, una sĕ se simță și într'una sĕ se contopéscă în ceea ce privesce neclintita alipire cătră tronŭ, iubirea cătră patria mamă comună și împlinirea datoriilorŭ patriotice.

Cunoscŭ înrîurirea D-Vóstră asupra poporului și de aceea mĕ așteptŭ și voiu vedé cu bucuriă, décă, potrivitŭ cu cuvintele acum rostite ale vrednicului D-Vóstrĕ archipăstorŭ, Vĕ vețĭ folosi de acéstă influință a D-Vóstre numai pentru cultivarea credinței și a adevĕratului patriotismŭ și astfelŭ, promovândŭ binele, doritŭ și de mine, alŭ credincioșilorŭ încredințațĭ purtării de grije alŭ D-Vóstrĕ, îmĭ vețĭ da și mie ocasiune sĕ fiu mulțămitŭ și sĕ Vĕ arĕtŭ grația, pe care totdéuna bucurosŭ v'amŭ arĕtat'o«.

La salutarea I. P. S. Sale Metropolitului *Vancea* — care precum spune „Kolozsvar" a interḍisŭ a i se publica — a rĕspunsŭ Maiestatea Sa în limba ungurescă astfelŭ:

Primescŭ cu mulțămire cuvintele D-Vóstre, care dovedescŭ sentimentŭ credinciosŭ și sperezŭ, că în faptă vețĭ dovedi acéstă credință prin aceea, că pĕtrunșĭ de chemarea D-Vóstrĕ sfântă și împăciuitóre, vețĭ cultiva ș întări în poporŭ numai sentimente, care corĕspundŭ cu interesele religiunii, ale tronului și ale patriei.

Umblândŭ pe acestŭ drumŭ, ca acum, astfelŭ și în viitorŭ mĕ voiu întâlni totdéuna bucurosŭ cu D-Vóstrĕ și, recunoscêndŭ activitatea D-Vóstrĕ, voiu păstra neschimbată grația mea pentru biserica D-Vóstrĕ și pentru instituțiunile D-Vóstrĕ bisericescĭ".

La salutarea Superintendentului bisericei evang. conf. augsb. *Teutsch* — care a vorbitŭ *în limba germană*, recomandândŭ și mai departe biserica sa bunăvoinței, scutului și grației préînalte, — Maiestatea Sa rĕspunse totŭ *în limba germană* următórele:

Vĕ mulțămescŭ pentru asigurarea fidelei alipirĭ, despre care totdéuna am fostŭ convinsŭ. Totŭ asemenea credŭ că potŭ fi convinsŭ că, după ce biserica evangelică de aci se bucură neturburată de drepturĭ și libertățĭ atâtŭ de întinse, sub scutulŭ legilorŭ țĕrii cu care e unitŭ acum Ardealulŭ, credincioșii ei suntŭ conscii și de datoriile lorŭ patriotice față cu acéstă țéră. Este cu deosebire dorința mea, ca pe toțĭ locuitorii, fără a fi împedecațĭ în folosirea și cultivarea limbei lorŭ, pĕtrunșĭ fiindŭ de simțĕmêntulŭ că aparținŭ la olaltă, sĕ-i unéscă acea concordiă, care în ḍile de lucrare pacinică e totŭ așa de necesară pentru promovarea binelui lorŭ, cu câtŭ în timpŭ mai seriosŭ oferă fiăcărui singuraticŭ celŭ mai puternicŭ scutŭ. Cultivațĭ decĭ acéstă concordiă și în tóte afacerile bisericescĭ, prin cea ce nu numai promovațĭ propriele D-vóstrĕ interese, ci întêmpinațĭ și dorințele mele, și asigurațĭ pe credincioșii D-vóstrĕ, că bucurosŭ le voiu acorda și mai departe nu numai binevoitórea mea înclinare, ci și paza și scutulŭ meu le voiu acorda îndreptățitelorŭ lorŭ cererĭ și dorințe.

La salutarea deputațiunei „*Kulturegyletului*" ardelénŭ, Maiestatea Sa rĕspunse:

Primescŭ cu mulțămire manifestarea devotamentului și alipirii credincióse a D-vóstrĕ.

Propagarea culturii și întărirea adevĕratului patriotismŭ le considerŭ la orĭ și care naționalitate dreptŭ nisce scopurĭ nobile, și décă D-vóstrĕ, nisuindŭ spre aceste nobile scopurĭ, vețĭ procede cu totŭ atâtŭ zelŭ, cu cât tactŭ, voiu urmări totdéuna lucrarea D-vóstrĕ cu simpatii căldurόse și bine voitóre".

La salutarea Episcopului calvinŭ *Dominik Szasz* rĕspunse Maiestatea Sa:

Virtuțile patriotice ale reformațilorŭ ardelenĭ îmĭ suntŭ cunoscute și cu bucuriă vĕdŭ din espresiunile omagiale ce le-am primitŭ, că între aceste virtuțĭ potŭ pune în prima liniă fidela alipire cătră tronŭ și cătră persóna mea. Primițĭ pentru acésta recunoscința și mulțămita mea și fițĭ convinșĭ, că mulțămirea credincioșilorŭ D-vóstrĕ și îmbucurătórea desvoltarea a afacerilorŭ D-vóstrĕ bisericescĭ le însoțescŭ totdéuna cu dorințele mele cele mai bune.

La salutarea Episcopului catolicŭ *Lönhardt*, Maiestatea Sa rĕspunse:

Cu bucuriă primescŭ şi cu cea mai adêncă mulţămire rĕspundŭ la salutare şi la dovedile de simţĕminte fidele ale statului şi clerului romano-catolicŭ. Sciu câtŭ de importantă şi grea e problema D-vóstrĕ; diferite confesiunĭ şi naţionalităţĭ locuescŭ în ţéră, dér nu mĕ îndoescŭ, că cu principiile religiunei nóstre basată pe adevĕrŭ, pare şi iubire cătră deaprópele, şi cu cooperarea acestei vechĭ instituţiunĭ, a statului romano-catolicŭ. Dândŭ totdéuna esemplu veţĭ fi gata în prima liniă a îndeplini aceste probleme, a ridica moralitatea, precum şi a menţiné concordia frăţéscă, şi eu doresc sincerŭ, ca între credincioşii D-vóstră şi între concetăţenii aparţinĕtorĭ altorŭ confesiunĭ, afară de credinţă sĕ nu pótă esista altŭ dîdŭ despărţitorŭ. Graţia mea vĕ e sigură la acéstă lucrare a D-vóstrĕ; graţia şi binecuvêntarea cerului însĕ o vomŭ implora în comunŭ dela celŭ Atotputernicŭ.

La salutarea Episcopului unitarŭ Ferencz, rĕspunse Maiestatea Sa:

Cu bucuriă primescŭ salutarea ce dă dovada de sincera D-vóstrĕ alipire şi vĕ asigurŭ că, deşi credincioşii D-vóstrĕ în acéstă ţéră suntŭ mai puţinŭ numeroşĭ decâtŭ cei de altă credinţă, staţĭ totŭ aşa de aprópe de inima mea părintéscă ca şi aceia, şi graţia mea vĕ va rĕmâné în totŭ timpulŭ neschimbată.

La salutarea fişpanului Cluşului br. **Samuil Iosika**, conducĕtorulŭ deputaţiunilorŭ tuturorŭ comitatelorŭ ardelene — afară de a Huniădórei — precum şi ale comitatelorŭ Bihorŭ, Sĕtmarŭ şi Selagiu, în frunte cu fişpanii, rĕspunse Maiestatea Sa următórele:

Cu mare bucuriă vĕdŭ adunate aci deputaţiunile atâtorŭ jurisdicţiunĭ nu numai de dincóce de Muntele Craiului spre a-şĭ dovedi omagiile şi simţĕmintele lorŭ fidele. Primiţĭ pentru acésta cea mai adêncă mulţămită a mea.

Corespundêndŭ dorinţelorŭ mele de multŭ nutrite am venitŭ în frumosulŭ Ardealŭ unitŭ definitivŭ cu ţéra mamă şi credŭ, precumŭ doresc, că voiu avé destulă ocasiune d'a mĕ convinge, că uniunea a prinsŭ acum rădĕcinĭ adêncĭ şi în inima şi simţĕmintele poporaţiunei

Acestŭ bastionŭ osticŭ alŭ monarchiei e chematŭ a îndeplini probleme fórte importante, de aceea vréu sĕ credŭ, că D-vóstrĕ toţĭ, fără deosebire de religiune şi de naţionalitate, urmândŭ singuraticĭ şi împreună ese plului glorioşilorŭ D-vóstrĕ străbunĭ, vĕ veţĭ împlini fidelŭ datoriile patriotice şi că istoria va înregistra şi despre generaţiunea actuală a acestei părţĭ a ţĕrii fidela alipire cătră tronŭ şi cătră ţéra mamă, lăţirea culturei, promovarea binelui spiritualŭ şi materialŭ alŭ poporaţiunei şi cultivarea concordiei pacînice a diferitelorŭ naţionalităţĭ.

Vestiţĭ celorŭ ce v'au trimisŭ salutarea mea regéscă şi fiţĭ convinşĭ că eu, observândŭ împlinirea datoriilorŭ patriotice mai susŭ indicate, voiu găsi în acésta cea mai frumósă rĕsplată a părintescei mele purtărĭ de grije.

Afară de acestea au fostŭ şi alte diferite deputaţiunĭ, între care şi a Jidovilorŭ ardelenĭ.

La primulŭ prândŭ de gală ce s'a datŭ în Cluşiu, în onórea Maiestăţii Sale, dintre prelaţii românĭ, şi peste totŭ dintre Românĭ, a luatŭ parte *numai* P. S. Sa Metropolitulŭ *Mironŭ Romanulŭ*. După prândŭ Maiestatea Sa a conversatŭ cu deosebiţĭ óspeţĭ. Prea Sânţiei Sale Metropolitului Mironŭ i-a adresatŭ mai multe întrebărĭ despre starea archidiecesei Sale, apoi s'a întorsŭ cătră episcopulŭ reformatŭ Szasz Domokos, întrebându-lŭ mai ântêiu despre starea bisericei reformate din Cluşŭ, apoi despre academia teologică din Aiudŭ, ér la fine adause, că este bine informatŭ despre marele avêntŭ ce l'au luatŭ în timpulŭ din urmă afacerile bisericei reformate şi că scie şi aceea, că acésta este în prima liniă meritulŭ zelosului episcopŭ.

Ca încheiare, observămŭ că la sosirea sa în Cluşiu, monarchulŭ a vorbitŭ pe peronulŭ gării cu Metropoliţii *Roman* şi *Vancea* şi cu Episcopulŭ *Pavelŭ*.

Episcopulŭ Szasz Domokos în România.

Sub titlulŭ *„Propaganda unguréscă“* scrie „Epoca“ din Bucurescĭ dela 8 (20) Septemvre unŭ articulŭ din care estragemŭ următórele:

Titlulŭ acesta de sigurŭ va provoca risulŭ cetitorilorŭ noştri, noi îi rugămŭ însĕ, sĕ ne ierte, décă n'am găsitŭ unŭ altulŭ mai seriosŭ, când e vorba de treburĭ unguresci; căcĭ împintenaţii noştri vecinĭ suntŭ capabilĭ de tóte nesdrăvăniile, până a pretinde că suntŭ în stare a civilisa şi maghiarisa, décă nu lumea, dér celŭ puţinŭ popórele Orientului!

Foile unguresci din Cluşiu şi din Peşta ne informează, că dilele din urmă unŭ misionarŭ calvinistŭ numitŭ Dominicŭ (pe unguresce Domokos) Szasz, Episcopŭ reformatŭ alŭ Ardealului cu reşedinţa în Cluşiu, a călĕtoritŭ în ţéra românéscă şi că ar fi fostŭ împedecat ba chiar persecutatŭ de d-nulŭ Dim. Sturdza, în **visitaţia sa canonică** prin România!...

Nu cunóscemŭ nicĭ numĕrulŭ nicĭ întinderea aşa numitelorŭ diecese reformate din Ungaria, pretenţia însĕ a d-lui Szasz la o **visitatio canonica** a templelorŭ calvine din România ni se pare celŭ puţinŭ comică; ér misiunea d-lui Domokos din punctulŭ de vedere religios ne îngrijesce pré puţinŭ căcĭ, mulţămită Domnului, drépta credinţă românéscă n'a cădutŭ atâtŭ de josŭ!

Prin urmare, n'avemŭ nimicŭ de disŭ asupra căderilorŭ şi a zelului religiosŭ alŭ misionarului, pentru propagarea reformei calviniste, cu care o recunóscemŭ bucurosŭ, póte a se îndeletnici în ticnă la noi în marginele legiuirilorŭ românescĭ atâtŭ de liberale.

Dér d-lŭ Dominicŭ séu Domokos Szasz este unŭ agentŭ fórte interesantŭ pentru noi, nu ca misionarŭ calvinistŭ, ci ca unŭ fanaticŭ propagandistŭ alŭ aşa numitei culturĭ maghiare, în numele căreia fraţii noştri de peste munţĭ suntŭ hărţuiţĭ ca nisce fiare sĕlbatice, în propria lorŭ ţéră.

D. Szasz a făcutŭ de multŭ sĕ vorbéscă de dênsulŭ confraţii noştri din Transilvania pentru zelulŭ séu fanaticŭ, ca o căpetenia a vestitei asociaţiunĭ de maghiarisare din Cluşiu numită „Kulturegylet“. Şi credemŭ a nu ne risca afirmândŭ, că d. Szasz n'a întreprinsŭ călĕtoria sa prin România atâtŭ din evlaviă bisericéscă, câtŭ mai cu sémă împinsŭ de fanatismŭ naţionalŭ maghiarŭ.

Intr'adevĕrŭ unulŭ din promotorii ideiei panmaghiare pentru **repatriarea Ciangăilorŭ** din Moldova e d. Szasz. Ideiă care a şi fostŭ pusă în lucrare acum câtva timpŭ şi pentru care asociaţiunile de maghiarisare din Ungaria au obţinutŭ şi cheltuitŭ sume considerabile. Se scie însĕ sfirşitulŭ pĕcătosŭ alŭ acestei **magnifice** întreprinderĭ: parte din Ciangăii aşedaţĭ în mlaştinele din ţinutulŭ Semlinului au peritŭ prin decrepitudine, ér parte şi-au luatŭ lumea în capŭ revenindŭ la vetrele părintescĭ din Moldova, unde au trăitŭ de vécurĭ nesupĕraţĭ şi fericiţĭ ca în sînulŭ lui Avramŭ.

Ne este îngăduitŭ dér a crede, că neobositulŭ apostolŭ alŭ societăţilorŭ de maghiarisare, voindŭ a'şĭ aşeda aşa numita jurisdicţiă eclesiastică asupra acestorŭ câteva temple calviniste dela noi, a cugetatŭ a institui unŭ felŭ de „agenturĭ“ patriotice, prin carĭ sĕ suscite şi sĕ hrănéscă spiritulŭ maghiarŭ în sufletele acelorŭ câtorva mii de Ceangăi ce se pretinde a descinde din Arpadŭ şi cărora, după cum s'a doveditŭ din încercarea de repatriare, nu le priesce aerulŭ domeniului Corónei lui **Szént István**. Cu chipulŭ acesta cei dela „Kultur-egylet“ mai speră a crea în România o **cestie unguréscă**, de care sĕ se pótă sluji după placŭ în schimbulŭ cestiei românescĭ de care se poticnesce într'una desfăşurarea dominaţiunei omniputinte a ideii de statŭ maghiarŭ peste munţĭ.

In acestŭ casŭ însĕ, S. Sa, Em. Sa, orĭ Ex. Sa — nu scimŭ cum sĕ'i dicemŭ — pseudo-episcopulŭ Szasz, credemŭ că ar fi trebuitŭ sĕ binevoiască a ţine socotélă şi de noi, că de, în casa nóstră ne-o fi ertatŭ sĕ ne spunemŭ şi noi cuvêntulŭ şi acésta de sigurŭ n'ar fi pe placulŭ ungurescului Kultur-egylet!

Intru câtŭ privesce vexaţiunile şi mĕsurile de rigóre îndreptate de guvernulŭ nostru contra d-lui Szasz, raportate de foile unguresci şi în specialŭ de »Ung. Post« noi d'aci n'avemŭ nicĭ o cunoştinţă.... D'altminterĭ, legaţiunea austro-ungară din Capitală s'a grăbitŭ a da foilorŭ ungurescĭ o desminţire categorică asupra aserţiunilorŭ lorŭ despre rigorile ce ar fi suferitŭ d. Szasz din partea autorităţilorŭ române...

In orĭ-ce casŭ, ar fi de doritŭ sĕ ne lase în pace cu dragostea culturei lorŭ împintenaţii noştri vecinĭ; căcĭ, la urma urmei, o sĕ ne vedemŭ nevoiţĭ a ne îndeletnici **mai cu băgare de sémă de fericirea** locuitorilorŭ noştri de osebite originĭ şi credinţe, ce s'au aşedatŭ în ţéră după vremĭ.

SCIRILE DILEI.

Ministrulŭ unguresc de agricultură, industriă şi comerciu a concesŭ, ca **Cernatulŭ-Săcelelorŭ**, comitatulŭ Braşovului, pe viitorŭ sĕ ţină **târgŭ de ţéră**, în totŭ anulŭ la 4 Maiu şi 21 Septemvre, ér tĕrgurile de sĕptĕmână, ce se ţinŭ în fiăcare Lunĭ, în viitorŭ vorŭ fi împreunate şi cu tĕrgŭ de vite.

—x—

Duminecă nóptea spre Lunĭ, pe la 2 óre, a isbucnitŭ în suburbiulŭ **Scheiu** unŭ **incendiu**, care a distrusŭ până în dĭdurĭ patru case şi o şură. După o grea muncă de trei óre locuitorii şi cu pompierii au isbutitŭ a înăbuşi foculŭ şi astfelŭ a înlătura periculŭ. Meritŭ aci a fi amintitŭ morarulŭ Knopf, care cu o mică pompă ajutatŭ de ómenii sĕi şi de câţiva vecinĭ a împedecatŭ a se întinde foculŭ şi asupra altorŭ case. Norocŭ celŭ mai mare a fostŭ, că n'a suflatŭ vêntulŭ, căcĭ altfelŭ s'ar fi întêmplatŭ rĕu cu Scheiulŭ, ale cărui case suntŭ de lemnŭ şi acoperite cu şindrilă. Vomŭ reveni.

—x—

Din **Câmpiă** ni-se scrie, că în urma secetei de astă-véră starea agricultorilorŭ e fórte tristă. Fênulŭ e puţinŭ şi nesuficientŭ pentru iernarea vitelorŭ. Tĕrgurile suntŭ slabe şi vitele nu au nicĭ unŭ preţŭ. Ómenii nu au de pe ce face banĭ chiar de locŭ. — Cu ce'şĭ vorŭ

FOILETONŬ.

Scóla pseudo-istorică Eder-Hunfalvy.

Neuere Erscheinungen der rumänischen Geschichtsschreibung beleuchtet von Paul Hunfalvy. Wien und Teschen, Verlag der k. k. Hofbuchhandlung Karl Prochaska 1886, 8° 252 pag.

(Urmare.)

Prin urmare e uşorŭ de priceputŭ pentru cetitorulŭ seriosŭ, că idea *de a expulsa séu de a alunga pe Ungurĭ de pe teritorulŭ Românilorŭ* se póte nasce numai în capulŭ aceluia, care îşĭ închipuesce cu totulŭ greşitŭ istoria Transilvaniei dela a. 270 până la 1450, şi unŭ astfelŭ de lucru nu şi lŭ putea închipui nimenĭ înainte de „Supplex libellus“ din 1791, înainte de Şincai şi Petru Maiorŭ şi peste totŭ înainte de a fi cunoscută cronica fabulósă a Notariului anonimŭ; ér de atuncĭ încóce idea acésta o vedemŭ tratată cu multă plăcere de Bălcescu şi de întrégă scóla istorică românéscă.

O nouă ideiă scóseră în lume în timpulŭ din urmă istoricii românĭ şi anume în privinţa *nobilimei române*. Ei adecă nu mai vorbescŭ de Românĭ nobilităţĭ din partea regilorŭ şi a principilorŭ unguresci, ci vorbescŭ de o nobilime propriă independentă românéscă, adecă *care nu derivă dela regii Ungariei*.

In timpurile vechĭ, ne spune Xenopolŭ, poporulŭ românŭ avea o nobilime numĕrósă şi puternică în Transilvania, a cărei destinaţiune era sĕ apere ţéra în contra invasiunilorŭ străine şi acéstă nobilime o aflămŭ în districtele Devei, Haţegului, în Făgăraşŭ, în Huniedóra, în Banatŭ şi în Maramurĕşŭ. Densuşianu merge mai departe. In marea sa operă „Revoluţiunea lui Horia“ în capitululŭ intitulatŭ: »Românii în epoca militară,« epocă pe care dênsulŭ o urmăresce până la a. 579, scrie următórele:

„In fruntea provincielorŭ române, atâtŭ dincóce câtŭ şi dincolo de Carpaţĭ se afla câte unŭ *Voivodŭ*, *Banŭ*, *séu Căpitanŭ* (militum duces, exercitus ductores) investiţĭ totodată şi cu funcţiunĭ administrative şi cu unele atribuţiunĭ ale puterii judecătorescĭ. Ér societatea séu poporulŭ se afla divisată în trei clase, în *boierĭ* séu militarĭ de prima ordine, *chinezĭ* séu căpitanĭ de districte şi în *ţĕranĭ* obligaţĭ la apĕrarea castelelorŭ şi a frontierelorŭ şi la rĕsboiu în timpŭ de necesitate.«

In altŭ locŭ Densuşianu se esprimă în modulŭ următorŭ:

»Vechia organisaţiune socială şi politică a Românilorŭ era basată pe unŭ sistemŭ militarŭ. Numele de *Voivodĭ* séu comandanţĭ ai militarilorŭ, titlu pe care lŭ purtară cu onóre principii românĭ până în dilele nóstre; numele de *boierĭ* (milites digniores ordini, bellatores); numele de *castrensĭ* séu apĕrătorĭ ai fortăreţilorŭ suntŭ totŭ atâtea relicvii dintr'o constituţiune militară a poporului românŭ înainte de secululŭ alŭ XIII lea.“

Voiu mai cita aicĭ unŭ locŭ totŭ din scrierile lui Densuşianu:

„O altă clasă a societăţii române o forma *boerimea* şi instituţiunea acésta ne presintă în istoria română timpurĭ cu totulŭ obscure şi fórte depărtate. Boerimea română nu se născuse din feudalitate, fiindŭ că la Românĭ n'a esistatŭ nobilime în sensŭ feudalŭ. Militarismulŭ boerilorŭ românĭ era consuetudinarŭ, elŭ nu era impusŭ prin relaţiunĭ de vasalitate, nu avea nicĭ durată, nu avea nicĭ condiţiunĭ, cum era în statele feudale, precum nicĭ nu a esistatŭ vre-o ordine de succesiune feudală în moşiile boerescĭ.“

Acéstă *nouă* concepţiune istorică purcede din presupunerea, că înainte de seculŭ alŭ XIII lea ar fi esistatŭ provincii proprii românescĭ, în care Românii sĕ fi fostŭ elementulŭ domnitorŭ, décă nu cumva singurulŭ elementŭ. Insĕ astfelŭ de provincii nu au esistatŭ nicĭodată, nicĭ în peninsula balcanică, orĭ câtŭ de mare sĕ fi fostŭ rolulŭ ce l'a jucatŭ elementulŭ românŭ, în istoria Asanidilorŭ, nu au asistatŭ provincii de natura acésta nicĭ în nordulŭ Dunării, unde numai la a. 1247 aflămŭ pe cei dintâiu chinezĭ românĭ şi anume în Banatulŭ Severinului şi în Cumania, care după aceea s'a numitŭ Ungro-Vlachia.

(Va urma.)

plăti bieţii ómenĭ dările? Ce se vorŭ face după ce esecutorii le vorŭ lua şi ce mai au?

—x—

Cetimŭ în »Voinţa Naţională« din Bucurescĭ: »Credemŭ a face unŭ serviţiu tuturorŭ acelora carĭ posedŭ testimonii de maturitate séu bacalaureate din străinĕtate, şi carĭ dorescŭ a urma cursurile vre-unei facultăţĭ dela Universitatea din Bucurescĭ, a anunţa, că, conformŭ mĕsurilorŭ luate, acestŭ felŭ de acte trebuescŭ legalisate de ministerulŭ respectivŭ alŭ statului de unde le posedŭ, visate şi traduse (afară décă nu vorŭ fi în latinesce) de ministeriulŭ nostru de esterne, apoi presentate d-lui rectorŭ alŭ Universităţii, pentru a li-se acorda equivalenţa. Termenulŭ până când se primescŭ cererĭ de felulŭ acestora la Universitate este până la 15 Septemvre inclusivŭ.

—x—

Pe la finele lunei curente d. generalŭ Brialmont, însoţitŭ de unŭ comandantŭ alŭ statului-majorŭ belgianŭ şi de mai mulţĭ oficerĭ, va sosi în Bucurescĭ, pentru a visita lucrările de fortificaţiă.

Cultură maghiară.

„Pesti Hirlap“ din Pesta, fóiă unguréscă destulŭ de lăţită, ce apare sub direcţiunea publicistului, deputatului, profesorului de universitate şi membrului Academiei Franz Pulszky, publică în ungueresce următórea poesiă, pe care o reproducemŭ în fidelă traducere românéscă:

Valachi!

1. Pretindeţĭ că sunteţĭ strănepoţii Romanilorŭ: strămoşulŭ Romanilorŭ a fostŭ unŭ lupŭ, ér alŭ vostru unŭ ursŭ. Voi mormăiţĭ, ţipaţĭ şi jucaţĭ ca unŭ ursŭ; agitaţĭ, conduşĭ de nasŭ de vecinii voştri.

2. Roma s'a luptatŭ cu tesacŭ în contra barbarismului, ér nu ca voi cu secure şi cu focŭ în contra popórelorŭ mai civilisate; Roma se mândresce cu faptele eroice ale nobilului Brutŭ şi ale marelui Pompeiu, jurŭ pe Jupiter, că voi nu vĕ puteţĭ mândri cu Horia şi Cloşca!

3. Cicero a cuvêntatŭ la forum cu multă înţelepciune, nu ca Lucaciu din bordeiu cu spirtŭ în mână. Grachus s'a luptatŭ făţişŭ şi 'şĭ vĕrsa sângele pentru poporulŭ sĕu; voi, agitatorĭ valachĭ, jupuiţĭ şi îndobitociţĭ poporulŭ vostru!

4. Poporulŭ vostru, sĕraculŭ şi neînvĕţatulŭ, este bunŭ şi blândŭ, dér îndrăciţii de popĭ şi advocaţĭ ilŭ esploatéză. Fanfaronĭ pseudo-învĕţaţĭ conducŭ acéstă turmă ér apostolii rebelĭ o sĕrăcescŭ până la piele!

5. *Quo usque tandem,* voi eroi, voi tribunĭ opincarĭ? Până când totŭ agitaţĭ şi în urmă vĕ pitulaţĭ? Până când daţĭ focŭ patriei vóstre şi ne înfricoşaţĭ pe noi? Pe voi, *valachĭ puturoşĭ, vĕ aruncămŭ mai ântêiu în focŭ!*

6. *„Lapădă ţi, Valachule, clasica-ţĭ opincă; în cisme împintenate sĕ începemŭ o nouă viéţă; şi décă n'aveţĭ piele în deajunsŭ pentru cisme unguresci, puneţĭ în ţépă pe agitatorii voştri, bună e pielea lorŭ pentru cisme!“*

Ce „mărgăritare literare!“ Ce „dovedĭ de cultură!“ Hei, apoi sĕ mai dică cineva, că ómenii ĕştia nu suntŭ „chemaţĭ a civilisa“ Orientulŭ!

Ţéra Bârsei, Septemvre 1887.

(Urmare şi fine.)

Noi Românii cu deosebire avemŭ, ce e dreptŭ, încă mare lipsă de bărbaţĭ luminaţĭ, carĭ sĕ conducă pe poporŭ, numai câtŭ bărbaţii aceştia trebuescŭ sĕ fiă ómenĭ cu abnegaţiune de sine, ómenĭ tarĭ de spiritŭ şi cu caracterŭ constantŭ românescŭ, carĭ se scie trage la rĕu ca şi la bine, şi pe carĭ ademenirile contrarilorŭ nicĭ într'unŭ chipŭ sĕ nu-i pótă sdruncina. De aceea ceremŭ dela tinerimea nóstră mai ântêiu de tóte abnegaţiune de sine, constanţa firmă în cele naţionale, alipire sinceră faţă cu legea şi naţiunea românéscă, şi numai avêndu-le acestea sĕ se decidă la continuarea studiului sĕu.

Şi apoi nu numai douĕ alternative îi stau tinĕrului înainte la alegerea unei carierĭ, nu numai plugulŭ şi condeiulŭ suntŭ acelea, carĭ oferŭ omului mijlocŭ de subsistenţă; suntŭ şi alte carierĭ multŭ mai practice, mai independente şi mai sigure totodată, este **arta**, **comerciulŭ**, **măestria** şi alte multe, carĭ oferŭ tinĕrului, pe o cale adeseorĭ multŭ mai uşóră, unŭ viitorŭ sigurŭ şi independentŭ.

Este greşită şi chiar păgubitóre acea tendinţă, altcum prea generalisată la poporulŭ nostru, de a-şĭ face copilulŭ numai „domnŭ« orĭ numai preotŭ, în casulŭ celŭ mai rĕu dascalŭ. De măestriă nicĭ prin gândŭ nu-i trece ţĕranului nostru. Acéstą — graţiă faimosului decretŭ alŭ lui Verböczy, prin care Românului îi era interdisă intrarea în cehulŭ măestrilorŭ — ţĕranulŭ nostru o consideră ca pe unŭ lucru cu totulŭ străinŭ şi nepropriu Românului, de aceea o despreţuesce, şi acestŭ dispreţŭ e fórte păgubitorŭ pentru poporulŭ nostru.

Vomŭ lua de esempiu pe unŭ preotŭ, care a studiatŭ cu bunŭ succesŭ 16 anĭ, şĭ-a spesatŭ pe la şcolĭ particica ce avea în moşia părintéscă, a mai perdutŭ póte unŭ anŭ, orĭ doi până a pututŭ intra în seminarŭ, orĭ până s'a pututŭ aşeda în parochiă. Parochia unui tinĕrŭ preotŭ constă în cele mai multe casurĭ din 600—800 suflete, pe carĭ are sĕ le păstoréscă cu multă trudă şi neajunsurĭ, şi dela carĭ ca recompensă abia décă primesce pe anŭ 100—150 fl. venite după patrafirŭ (stolarii). Mai are preotulŭ spre folosinţă vre-o 30—40 jugĕre de pămêntŭ, pe carĭ décă le-arŭ da în arendă abia i-ar aduce vre-o 200 fl. pe anŭ. Poftimŭ, 300—350 fl. pe anŭ léfa unui preotŭ, care a studiatŭ 16 anĭ! De sine se înţelege, că pentru a puté trăi din acésta, pentru a-şĭ puté susţiné familia şi a-şĭ purta copii la şcólă, este adese-orĭ silitŭ sĕ se apuce érăşĭ de plugŭ, sĕ se lase de tóte ocupaţiunile literare şi sĕ-şĭ sporéscă capitalulŭ materialŭ, adeseorĭ chiar cu perderea desĕvêrşită a capitalului intelectualŭ, pe care cu atâtea jertfe şi-lŭ câştigase pe la studiu.

N'ar fi fostŭ óre mai avantagiosŭ pentru unŭ asemenea tînĕrŭ, déră mai nainte orĭ chiar şi după absolvarea gimnasiului s'ar fi aplicatŭ la una din artele mechanice, s'ar fi aplicatŭ ca conducĕtorŭ la vre-o fabrică, orĭ s'ar fi aplicatŭ la vre-unŭ ramŭ de măestriă, unde după unŭ studiu, fără spese, de trei orĭ patru anĭ, se eliberéză ca sodalŭ, care în casulŭ celŭ mai nefavorabilŭ primesce pe sĕptĕmână o léfă de 8—10—11 fl., ceea ce face pe anŭ 5—600 fl. v. a.? Unŭ astfelŭ de măestru décă e copilŭ cu bună crescere, décă e copilŭ cruţătorŭ şi iubitorŭ de lucru, póte sĕ pună la o casă de pĕstrare pe totŭ anulŭ câţĭva fl. Astfelŭ, pe când conscolarulŭ sĕu a ajunsŭ sĕ între în parochiă, măestrulŭ póte sĕ aibă capitalulŭ sĕu propriu de o miiă, orĭ şi mai bine florinĭ. Mai adaugemŭ la acésta capitalulŭ cu dobêndă, pe care ar fi fostŭ sĕ-lŭ speseze pe la şcolĭ şi care i-a rĕmasŭ în averea dela părinţĭ.

Resultatulŭ e, că pe când unŭ preotŭ, după ce şĭ-a perdutŭ pe la studiu capitalulŭ din averea părintéscă, ajunge la unŭ satŭ ca simplu esploatatorŭ a câtorva jugĕre de pămêntŭ, pe atuncĭ măestrulŭ ajunge a avé atelierulŭ sĕu propriu. Unde este însĕ independenţa preotului, care pórtă atâta responsabilitate, care e supusŭ nu numai legilorŭ civile, ci şi celorŭ bisericescĭ, faţă cu independenţa unui măestru, care nu pórtă nicĭ o responsabilitate, afară de cea a conscienţei sale, şi care e cu totulŭ stăpânŭ peste atelierulŭ, peste faptele şi voinţa sa?!

N'a rĕmasŭ îndĕrĕtŭ măestrulŭ harnicŭ şi silitorŭ nicĭ în privinţa inteligenţei, căcĭ are destule ocasiunĭ a se cultiva prin studiu şi cetire şi încă şi mai multe ocasiunĭ are a se cultiva prin societăţĭ şi contactŭ cu ómenii culţĭ şi civilisaţĭ, ér bunăstarea materială, viéţa plăcută şi traiulŭ multŭ mai uşorŭ alŭ majorităţii poporaţiunii de pe la oraşe, carĭ suntŭ mai vîrtosŭ măestri, ne arată destulŭ de lămuritŭ avantagiele atelierului.

De aceea ar fi de doritŭ, ca părinţii sĕ nu-şĭ mai ducă copii la scólă esclusivŭ numai cu scopulŭ ca sĕ-lŭ facă „domnŭ«, preotŭ, orĭ învĕţătorŭ; sĕ nu crédă nimenea, că décă copilulŭ învéţă bine şi e deşteptŭ, ar fi pagubă sĕ-lŭ întrerupă dela scólă şi sĕ-lŭ dea la măestriă, căcĭ şi pentru măestriă se cere deşteptăciune, spiritŭ invenţiosŭ, purtare bună şi crescere solidă. Nu trebue sĕ fimŭ străinĭ de clasa medià a societăţii, care este clasa cea mai solidă a unui poporŭ. Acésta o simţimŭ bine, dér durerosŭ, noi, Românii, carĭ suntemŭ lipsiţĭ de acéstă clasă.

Ca în Asia.

Zalnocŭ, la 24 Septemvre 1887.

Onorate D-le Redactorŭ!

Aséră, adecă în 23 l. c. între 8—9 óre fiindŭ fórte întunerecŭ, audŭ strigândŭ ajutorŭ şi mergêndŭ spre loculŭ de unde venea strigătulŭ, audŭ încă din depărtare loviturĭ. *Era esecutorulŭ de dare Fülep L., carele de vr'o lună nu numai că vinde totŭ rodulŭ muncei bietului poporŭ, dér bate ómenii peste faţă cu pumnulŭ, cu bêta.* Elŭ bătea şi astădată pe locuitorulŭ şi parochianulŭ meu Tóderŭ Tomole şi pe soţia lui şi-i trăgea ca pe nisce vite elŭ însuşĭ şi cu servitorulŭ comunalŭ (Kisbiró) spre locuinţa antistelui comunalŭ. De faţă erau doi juraţĭ Stefanŭ Chişiu şi George Opre. Intrevenindŭ eu, am întrebatŭ, că de ce bate pe omulŭ acela, éră pe juraţĭ i-am făcutŭ atenţĭ că suntŭ responsabilĭ de cele ce se întêmplă Ei îmĭ rĕspunseră că-lŭ făcură atentŭ pe esecutorulŭ, dér elŭ rĕspunse că elŭ este rĕspundĕtorŭ de faptele sale.

Pe acestŭ omŭ, pe care-lŭ bătea aséră, ilŭ mai prinse în altŭ rêndŭ de grumadŭ şi pe alţii i-a pălmuitŭ. Aşa se vede că noi *nu mai suntemŭ sub scutulŭ legilorŭ ţĕrii,* căcĭ alt-cum nu s'ar puté întêmpla, ca noi se fimŭ trataţĭ ca şi nisce vite.

Ca părinte sufletescŭ mĕ dóre sufletulŭ vĕdêndŭ tractată astfelŭ turma cuvêntătóre mie concredută şi de aceea denunţŭ şi publicităţii aceste fapte, carĭ ne facŭ a crede, că noi suntemŭ meniţĭ de guvernanţĭ numai a suporta greutăţile ţĕrei, dér nu a ne bucura şi de scutulŭ legilorŭ şi de siguranţa personală.

Aşteptămŭ ca justiţia sĕ arate că heloţĭ suntemŭ séu cetăţenĭ cu drepturĭ.

I. Sonea.
preotŭ gr. cat.

Ultime scirĭ.

Londra, 24 Septemvre. — Scirile din Belgradŭ spunŭ, că n'au reuşitŭ încercările Puterilorŭ amice de a împăca durabilŭ pe regele Milanŭ cu regina Natalia. Părechea regală a făcutŭ o învoială definitivă, care în practică însemnéză o despărţire pe mulţĭ anĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 26 Septemvre. — (Scire a diarului „Temps“ din *Epinal.*) Locotenentulŭ de dragonĭ din garnisóna Luneville fiindŭ învitatŭ la vênătóre ajunse cu gonacii sĕi lângă frontiera germană. În momentulŭ când vênătórea era sĕ înceapă, se deteră trei focurĭ de pe teritorulŭ germanŭ. Unŭ gonaciu fù ucisŭ. Locotenentului i s'a sfărîmatŭ osulŭ piciorului fără sĕ scie cine a puşcatŭ. Medicii carĭ fură îndată aduşĭ declarară, că rănile au fostŭ causate prin glónţe din arme de rĕsboiu. Piciorulŭ locotenentului trebue amputatŭ. Cercetarea s'a începutŭ. Comunele dela frontiera francesă suntŭ fórte agitate din causa acestui incidentŭ. După scirile din urmă focurile au fostŭ date de către nisce păzitorĭ de graniţă germanĭ.

BUDAPESTA, 27 Septemvre. — Intr'unŭ autografŭ către ministrulŭ-preşedinte Tisza, Majestatea Sa îşĭ esprimă mulţămirea pentru nouele dovedĭ de credinţă şi alipire tradiţională în tóte părţile ţĕrii.

PARISŬ, 27 Septemvre. — Ministrulŭ de esterne Flourens a primitŭ visita ambasadorelui germanŭ, care i-a comunicatŭ resultatulŭ cercetării. S'a constatatŭ, că focurile au fostŭ date de către soldatulŭ germanŭ Hartmann, care era ataşatŭ pazei dela frontieră. Elŭ a credutŭ că veniseră pe teritoriu germanŭ vênătorĭ. A strigatŭ „stai! dér n'a primitŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ. De amêndouĕ părţile se continuă cercetarea.

BADEN-BADEN, 27 Septemvre. — Impĕratulŭ Germaniei a sositŭ aicĭ sănĕtosŭ.

DIVERSE.

Nihiliştii. — Se scrie din Petersburgŭ, că acolo s'a prinsŭ unŭ numĕrŭ dintr'o fóiă nihilistă, în care se spunea, că în urmă s'a constituitŭ definitivŭ comitetulŭ esecutivŭ alŭ nihiliştilorŭ. Nicĭ-odată n'au fostŭ mai bine organisaţĭ ca acum; după atâtea lupte şi încercărĭ în fine totuşĭ au ajunsŭ la scopŭ şi de acum potŭ sĕ lucreze din tóte puterile. S'au mai găsitŭ în diua de 18 Septemvre pe didurile capitalei mai multe afişe subsemnate de comitetulŭ executivŭ alŭ partidului nihilistŭ. In aceste afişe se constată succesulŭ propagandei nihiliste în Siberia: 45 de păzitorĭ ai nihiliştilorŭ au desertatŭ, 32 de condamnaţĭ au fugitŭ. Comitetulŭ în urmă face apelŭ la toţĭ tovarăşii de luptă sĕ se pregătéscă şi sĕ stea gata la o luptă nouă şi sĕ fiă mai atenţĭ ca orĭ-când.

Necrologŭ. — Artimonŭ Blăşianŭ parochŭ gr. cat. în Obregea, Ana Bogaţianu preotésă vĕduvă, Judita Busoiu preotésă gr. cat. în Buia, Maria Truţa proprietărésă în Sâncelŭ ca fraţĭ, Vasile Busoiu parochŭ gr. cat. în Buia, Diomidie Truţa proprietarŭ în Sâncelŭ, şi Ana Blăşianu, ca cumnaţĭ; Teodorŭ, Artimonŭ, Emilia, Victorŭ, Cornelia, Iacobŭ şi Diomidŭ ca nepoţĭ, anunţă cu inima frântă de durere, cumcă Alimpiu Blăşianu, protopopulŭ Blaşiului gr. cat., directorulŭ scólelorŭ preparandiale, normale şi de fetiţe, fostŭ în unŭ şirŭ lungŭ de anĭ profesorŭ gimnasialŭ, asesorŭ consistorialŭ, şi membru alŭ Associaţiunei Transilvane pentru litaratura şi cultura poporului românŭ în 21 Septemvre a. c. după suferinţe grele de unŭ morbŭ îndelungatŭ, împărtăşitŭ cu sf. sacraminte a moribundilorŭ şĭ-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în mânile Creatorului, în etate de 59 anĭ, plânsŭ de fraţĭ, surorĭ, cumnaţĭ, nepoţĭ şi numĕroşii cunoscuţĭ, carĭ l'au stimatŭ şi i-a stimatŭ.

Inmormêntarea s'a făcutŭ în 23 Septemvre la 2 óre postmeridiane. Blaşiu, în 22 Septemvre 1887.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!!!

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 26 Septemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 05	Bonurĭ croato-slavone	104 75
Rentă de hârtiă 5%	86.95	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 —	Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126	Renta de hârtiă austriacă	81.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 25	Renta de arg. austr.	82 35
Bonurĭ rurale ungare	104 30	Renta de aurŭ austr.	112 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 20	Losurile din 1860	136.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.50	Acţiunile băncei austro-ungare	882 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50	Act. băncei de creditŭ ung.	285.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncei de creditŭ austr.	282 10
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
		Napoleon-d'orĭ	9.95
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61 52
		Londra 10 Livres sterlinge	125.95

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 8 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91½	92½
Renta rom. amort. (5%)	95¼	95¾
» convert. (6%)	89¾	90¼
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	35—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104¾	105½
» „ „ (5%)	89½	90¼
» » urban (7%)	103¼	103¾
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	87½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.—	14.¼
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Septemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8 70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9 94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.26
Galbenĭ	»	5 90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	111.¼
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 8812—1887.

Publicaţiune!

In esecutarea disposiţiunilorŭ art. de lege XXII din 1887 se vede magistratulŭ orăşenescŭ necesitatŭ, ca sĕ aducă la cunoscinţa generală a populaţiunei următórele puncte mai însemnate:

1. Noua lege obligă pe părinţĭ, tutorĭ, şi pe toţĭ aceia, carĭ îngrijescŭ de copii, ca aceştia sĕ se vaccineze (oltuiască) în primulŭ anŭ de etate, décă copii în decursulŭ acestui timpŭ nu au avutŭ adevĕratulŭ vĕrsatŭ.

Legea intră cu 1 Octomvre în vigóre.

Datorinţa pentru vaccinare (oltuire) este o datorinţă constrîngĕtóre, prin urmare vaccinarea (oltuirea) nu mai depinde dela bunăvoinţa părinţilorŭ séu tutorilorŭ, carĭ până acum, séu din prejudiciu séu din negligenţă, şi-au abţinutŭ copii dela vaccinare (oltuire).

2. După vaccinare are sĕ se presenteze copilulŭ comissiunei de vaccinare (oltuire). Loculŭ şi timpulŭ acestei presentărĭ se va împărtăşi de mediculŭ pentru vacinare.

3. Vacinarea se espereză de comisiunea defiptă pentru acestŭ scopŭ, sub conducerea însĕ a căpitanului orăşenescŭ. Copii aflătorĭ în primulŭ anŭ de etate se vorŭ vaccina pe temeiulŭ conspectului compusŭ pe basa matriculelorŭ şi pe temeiulŭ consignaţiunei statorite de mediculŭ menitŭ pentru vaccinare.

4. Cu ocasiunea primirei copilului în şcólă trebue sĕ se documenteze, că copilulŭ este vaccinatŭ (oltuitŭ) séu că în ultimii 5 anĭ a avutŭ vĕrsatŭ. Referitórele atestate suntŭ libere de timbru şi de competinţe. Invĕţătorulŭ unei scóle elementare se deobligă, ca sĕ arate în decursŭ de 3 ḑile căpitanului orăşenescŭ pe acelŭ copilŭ, care nu este în stare sĕ documenteḑe, cum că este vaccinatŭ (oltuitŭ.)

5. Şcolarii şi tinerii dela şcolĭ publice şi private şi pensionate suntŭ obligaţĭ, înaintea împlinirei etăţei de 12 anĭ, ucenicii (învĕţăceii) de meserii însĕ cu ocasiunea primirei lorŭ, a se supune unei nouĕ vaccinărĭ, décă în ultimii 5 anĭ înaintea vaccinărei n'au avutŭ vĕrsatulŭ adevĕratŭ, séu nu potŭ dovedi, că au fostŭ în acestŭ timpŭ cu bunŭ succesŭ vaccinaţĭ.

Acei elevĭ şi învĕţăcei, carĭ nu corespundŭ acestei disposiţiunĭ, nu se potŭ primi în şcóle civile şi medii, séu în alte institute mai înalte de învĕţămêntŭ.

6. Se conduce vacinarea copiilorŭ şi prin medicĭ privaţĭ. In acestŭ casŭ are sĕ se documenteze prin unŭ atestatŭ comisiunei pentru vacinare, cumcă respectivulŭ copilŭ s'a vaccinatŭ. Totŭ deodată are sĕ se amintéscă în acestŭ atestatŭ, de către medicŭ, loculŭ de unde s'a procuratŭ materia pentru vaccinare.

7. Ca medicĭ pentru vaccinare suntŭ denumiţĭ medicii orăşenescĭ: D-nii Eduard Böhlert şi Dr. Victor Nussbächer.

8. Călcarea acestorŭ disposiţiunĭ se pedepsesce cu admoniţiune, şi în casurĭ grave cu pedepse bănescĭ până la 300 fl. séu cu închisóre corĕspunḑĕtóre.

Braşovŭ, 10 Septemvre 1887.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Nr. 406—1887.

Concursŭ.

Devenindŭ vacante următórele stipendii şi anume:

A. 1. Unŭ stipendiu de 60 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „Marinovicĭ," pentru studenţĭ de gimnasiu.

2. Unŭ stipendiu de 40 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „Radu M. Rîureanu," pentru studenţĭ la gimnasiu.

3. Unŭ stipendiu de 20 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „E. D. Başota," pentru gimnasişţĭ, cu preferinţa celorŭ din munţii apusenĭ séu din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului.

Mai departe fiindŭ vacantŭ:

B. 4. Unŭ ajutorŭ de 20 fl. pe anŭ, din fundaţiunea „Tofaleanŭ," pentru tinerĭ descendenţĭ din vre-o familiă de ale fostei comune „Tofalău," carĭ ar voi sĕ înveţe vre-o meseriă óre-care.

Prin acésta se escrie concursŭ.

Cererile au a se înainta *comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ în Sibiiu, până la* **20 Octomvre st. n. 1887.**

Cererile întrate mai târḑiu nu se vorŭ considera.

Aspiranţii la vre-unulŭ din stipendiele amintite sub A. 1—3 au sĕ aclудă la suplicele lorŭ:

a) Carte de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.

b) Testimoniu scolasticŭ de pe semestrulŭ II. alŭ anului scol. premergĕtorŭ.

c) Atestatŭ de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetéză scóla de presentŭ.

d) Atestatŭ de paupertate séu de orfanŭ, décă concurentulŭ e orfanŭ.

Suplicanţii la ajutorulŭ amintitŭ sub B. 4. au se presente următórele documente:

a) Atestatŭ de botezŭ în originalŭ séu în copiă legalisată.

b) Testimoniu scolasticŭ de celŭ puţinŭ 4 clase elementare.

c) Contractulŭ încheiatŭ cu maestrulŭ conformŭ §. 61 alŭ legei industriale (Art. leg. XVII. 1884) în originalŭ séu în copiă legalisată, şi o adeverinţă dela maestru despre succesulŭ, cu care lucră.

d) Atestatŭ de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţĭ séu tutorĭ, că suntŭ decişĭ a lăsa pe fii séu pupilii lorŭ la învĕţătură până se vorŭ perfecţiona pe deplinŭ.

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută în Sibiiu la 9 Septemvre 1887.

Iacobŭ Bologa,
v.-preş.

Dr. I. Crişanŭ,
secretarŭ II.

3—3

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după améḑĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de améḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.